

Η Αριστερά οφείλει στη δημοκρατία

» Οι εκλογές θα γίνουν με τα νοσηρά στοιχεία αποδημοκρατισμού με τα οποία διοικήθηκε η χώρα τα τέσσερα τελευταία έτη. Οι μορφές νομοθέτησης εξαιρετικά σημαντικών (συντά απλώς μεταφρασμένων από πρότυπα) πολυνομοσχεδίων, με ένα μόνο άρθρο, οι μορφές πειθαρχίας με διαγραφή όποιου βουλευτή διαφωνούσε, οι φωτογραφικές τροπολογίες και ο απίστευτος αριθμός εγκυκλίων που συνεχώς «διόρθωναν» τις προγενέστερες διοικητικές αστοχίες παράγοντας νέες, όλ' αυτά αφορούν μια πραγματικότητα εκτός δημοκρατίας και μια χώρα εκτός λογικής. Η κυβέρνηση μάλιστα, όσο εκτός λογικής οδηγούσε τη χώρα, τόσο επικαλούνταν την κοινή λογική.

Είναι βέβαια διεθνές φαινόμενο η έκλειψη της δημοκρατίας ή η κακέκτυπη έκφρασή της. Η λεγόμενη οικονομία της αγοράς, ο χρηματοπιστωτικός-φορμαλιστικός καπιταλισμός, θεωρεί τις δημοκρατικές δομές ως αργό και περιττό εμπόδιο στην ολοκλήρωσή του.

Μια υπερφυσική ομάδα funds, ελέγχοντας ελάχιστους πολιτικούς τελεστές και μια διαχειριστική, εκτελεστική γραφειοκρατία, κατορθώνει να διοικεί, χωρίς την πολιτική παρέμβαση των κοινοβουλίων ή τουλάχιστον με τη σταδιακή περιθωριοποίησή τους. Αυτό το βλέπουμε στις περισσότερες χώρες του αναπτυγμένου κόσμου. Μάλιστα ο αντικοινοβουλευτισμός, ακόμα και α-

κράιων νεοφασιστικών ομάδων, σαν να ευεργετείται από το σύστημα, σαν να διευκολύνεται. Θα έλεγα μάλιστα ότι ανακουφίζεται το σύστημα από την ηθική έκπτωση του κοινοβουλευτισμού, που απονομιμοποιεί την Δημοκρατία στα μάτια του λαού. Οι δημοσκοπήσεις καταγράφουν το μειούμενο κύρος της τρέχουσας πολιτικής, την επεκτεινόμενη αντικοινοβουλευτική μέση αντίληψη.

Φυσικά, αντικοινοβουλευτισμός είναι και η ποιότητα με την οποία τα ίδια τα κοινοβούλια -εξόχως το δικό μας- παράγουν και νομοθετούν. Ειδικά στη χώρα μας έχει κυριαρχήσει μια τυπολατρική, διεκπεραιωτική νομοθέτηση, είτε με νομοθετήματα ηλίθια, χωρίς φαντασία και επαφή με την πραγματικότητα είτε με μια αμαρτωλή νομοθέτηση με ιδιοτέλεια και πονηρία. Σ' αυτό το τόξο εκτείνεται και εξαντλείται συχνά η κοινοβουλευτική λειτουργία παράγοντας νομοθετικό θόρυβο, παρά λύσεις. Σαν να βγάζει το κοινοβούλιο από πάνω του τη νομοπαγωγική υποχρέωση και να εξουσιοδοτεί εν τέλει τα κλειστά clubs να πάρουν τις αποφάσεις, για τις οποίες μάλιστα οι ίδιοι οι κοινοβουλευτικοί θα απολογηθούν. Συχνά και αρκετοί αριστεροί παγιδεύονται επιπόλαια στον αντικοινοβουλευτισμό, τάχα μου ελευθεριακοί και ατίθασοι, ενώ είναι απλώς κοντόφθαλμοι.

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ Α. ΣΕΒΑΣΤΑΚΗ*

Εάν δεν διαθέτει κυκλώματα, επενδύεις στους θεσμούς. Και επειδή δεν θέλει να λειτουργήσει με κυκλώματα η Αριστερά, πρέπει να επανεπενδύσει στους θεσμούς - ιδιαιτέρως το δύσκολο επόμενο διάστημα.

Η υπεράσπιση της αστικής δημοκρατίας είναι αυτή την ιστορική στιγμή βαθιά ανανεωτικό, κινηματικό και προοδευτικό καθήκον. Οι θεσμοί (καλοί, κακοί, δύστροποι ή δημιουργήματα της κυρίαρχης τάξης) συμπυκνώνουν και στοιχεία του αδυνάτου, αφανισμένου πολίτη. Αυτή η ανάγκη υπεράσπισης της Δημοκρατίας θα οξύνεται το επόμενο διάστημα, όταν δεν θα έχουμε μια πολιτική αντιδικία, αλλά μια σκληρή διαπάλη. Αν υπάρχουν ελπίδες να λειτουργήσει η «επόμενη μέρα» ως μέρα της Αριστεράς, αυτό, νομίζω, κυρίως μέσω μιας πολύπλευρης θεσμικής εξυγίανσης θα επιτευχθεί.

Αυτό το στοιχείο εν μέρει μοιάζει ιστορικά παρωχημένο. «Εμείς οι κινηματικοί, είμαστε κατά των θεσμών, σε ένα 'δεν πληρώνω' ανταρ-

τικο». Είναι έτσι; Η αγωγή της απειθαρχίας ενέχει και οραματικά στοιχεία και συγχρόνως τυφλά. Γεννάει αμφισβητήσεις αντιδραστικών θεσμίσεων που γίνονται κατά παραγγελία διάφορων lobbies, γεννάει όμως και την αυθαιρεσία του λουφαδόρου. Πού είναι η γραμμή; Ποιος την θέτει;

Αυτά και πολλά άλλα θα κληθεί να τα επιλύσει ο ΣΥΡΙΖΑ (και η επείγουσα συμμαχική ανάπτυξή του), αναγκαστικά με φαντασία, τίμια ματιά και σπασμένα αυγά. Έστω με τα ελαττώματά του (το οργανωτικό χάος, την ατζαμοσύνη, τις ευκολίες, την πολυβουλία, τις ιδεολογικές αντιφάσεις), αλλά και τα προτερήματά του (τον ανοιχτό χαρακτήρα, την εν γένει τιμιότητα, τη νοπτική ποιότητα αρκετών στελεχών του), είναι μια ενεργός δυνατότητα.

Ο ΣΥΡΙΖΑ τα τελευταία χρόνια προσέφερε, παρ' όλη την αδεξιότητά του, μια μεγάλη σταθεροποιητική διεξοδό, ενσωματώνοντας και σ' ένα βαθμό εκλογικεύοντας την ακατάστατη μικροαστική οργή. Τεράστιες λαϊκές μάζες είδαν, έστω δύσπιστα, μια λύση στο περίεργο κόμμα της Αριστεράς και δεν διέρρησαν εν όλω προς την Ακροδεξιά - όπως συμβαίνει σε αρκετές χώρες της Ευρώπης. Αυτή την εκλογικευτική και πολιτικοποιητική λειτουργία της ελληνικής Αριστεράς λίγοι την καταγράφουν, αργότερα, πιστεύω, θα εμποδωθεί η ενεργητική

επενέργειά της. Φυσικά, τα προφανή ελαττώματα εκφώνησης, σύνταξης, ρεφλέξ, ακόμα και οι προχειρότητες σε θέσεις και διατυπώσεις ή η υποχώρηση σε μια ανεπεξέργαστη ρητορική ευκολία κάποιων στελεχών του, σκεπάζουν αυτή τη δομική σταθεροποιητική λειτουργία του. Ο ΣΥΡΙΖΑ, αντίθετα με τις κατηγορίες εναντίον του, περισσότερο λειτουργήσει ανακουφιστικά και σταθεροποιητικά, παρά ως παράγοντας αταξίας. Και αυτό είναι μια πυκνή, αλλά δυσδιάκριτη ανατροπή.

Το επόμενο διάστημα θα πρέπει να λειτουργήσει και ψυχραιμα στην απίστευτη πίεση που θα του ασκηθεί. Θα πρέπει να επιμένει στα εργαλεία της αστικής δημοκρατίας, ακριβώς τώρα που ιστορικά υποχωρούν. Η Αριστερά είναι τέκνο αυτής της δημοκρατίας, ακόμα κι όταν η ίδια δεν το κατανοεί.

Και ανάποδα. Πολλά κόμματα του αστικού καθεστώτος παραποίησαν βάνουσα την αστική δημοκρατία επικαλούμενα δικαιώματα χρησικτησίας και ελαστικοποιώντας τις ποιότητές της. Το επόμενο διάστημα θα το διαπιστώσουμε για άλλη μια φορά στην ιστορία μας.

* Ο Δημήτρης Α. Σεβαστάκης είναι ζωγράφος, αν. καθηγητής ΕΜΠ

dsevastakis@arch.ntua.gr